

ATELIERUL CONDUS DE SIMONA POPESCU

Tema propusă de mine pentru ei, gândită de-acasă, nu e ușoară. Aduc pălăria mea de pai, aruncăm acolo numere, le extragem, facem perechi, cum se nimeresc, urmează să scriem unul despre altul. Rux și Iulia, Sonia și Yoshiro, Călina și Tudor, Andreea Cristina și Andra, eu și Alin. M-am gândit că e un exercițiu de tandrețe și de înțelegere, de ascultare, de mărturisire, de imaginație, de responsabilitate (nu scrii oricum despre cel care va fi personajul textului tău, martorul textului tău), de generozitate – un exercițiu bun pentru oricine își dorește să ajungă scriitor. Cum se scrie? Îmi vin pe loc idei. Fiecare își face blazonul: o plantă, un animal, o culoare, o deviză. Va fi țesut în „închipuirea” despre celălalt, care poate avea orice formă (portret, poveste, ficțiune, poezie), important e să fie încorporate însemnele și tot ce vom auzi într-o oră de la cel din fața noastră. Fac trimitere și la scriitorul care a lucrat cu heraldica în literatura română: Mateiu Caragiale (mai ales în Remember). Au o oră de petrecut față în față, aici, în curtea casei unde stăm, nu în altă parte, nu mai mult. Primele minute vorbește fiecare liber, spune ce vrea despre el. Apoi răspunde la întrebări. Gata! Începem.

Iulia despre Ruxandra

Eu este altul

Totul a început așa; Căci eu este altul...

„Constrânge-mă!”

„Dar nu vreau s-o fac”

Tu ești rechinul, iar eu înot. Vrei să facem schimb? Prinde-mă!

Cel puțin așa am crezut că se va întâmpla. Dar ea a spus „Vreau să înot pe un pește. Pe un pește care îmi vrea binele.”

Am fost 3 până la urmă. Regula a fost să fim câte doi; așa a zis Căluțul de mare. Dar nu poți să vorbești cu o vrăjitoare fără să nu fi inițiat dinainte. Copila, cu un ochi pe jumătate închis, s-a așezat cu noi la masă. Cu pixul în mână, se uita la mine.

„Cum se scrie ONO pe litere?”

„O – N – O”, rosteam fiecare literă, iar ea o scria în rune.

Așa s-a deschis primul sipet...

Gândim în limba pe care o vorbim sau suntem ceea ce spunem.

Sunt un pește acum. S-a întâmplat taman invers; eu trebuia să transform vrăjitoarea. Nu știi ce o să spună căluțul de mare și de asta. Am încălcat încă o regulă.

Pe o vrăjitoare bună o știi după zâmbet. Are gropițe în obraji și râde în clinchete de clopoței, asemeni unui copil. Umblă mereu cu multe cărți după ea și se

îmbracă în rochii lungi multicolore cu însemne magice pe ele. Ea locuiește laolaltă cu ciupercile care ies din lemne. N-are ce să le facă, pentru că vrăjile ei fac doar bine; și cu cât încearcă să le dea la o parte, cu atât se fac mai multe. Casa este înconjurată de un râu indigo. De la geam se aud țipetele ei „furor hybris erinii ekastasis en theos anagnorisis elefteia ifigenia din taurida. Pe Circe, cuvintele astea nu mai merg nici să dai ciupercile la o parte.”

„Cum se scrie Liria?”

„Dar cine e Liria?”

„Cum cine? Un unicorn!” Copila se încruntă și asteaptă să-i dictez pe litere. Iau o gură din cafeaua de pe masa și-i zic „L – I – R – I – A”

S-a deschis al doilea sipet.

„Hnosur” vrăjitoarea mă invocă.

Avem un simț mai puternic decât celelalte. Acela te poate ajuta să intri în lumea altcuiva și să trăiești împreună cu ea. Cei care au simțul acesta, au nevoie de povestitori și de povestiri.

Firișoare luminoase pluteau în plasma indigo. Erau legate între ele ca într-o mandala. Simțeam că există o legătură puternică între ele și asta mă îmbia să merg într-acolo. Dădeam cu ușurință din înotătoare, corpul meu aluneca spre mandala luminoasă. Firișoarele se mișcau în același timp, ca într-un rîm de dans. M-am apropiat de ele și am reușit să mă strecur. Am devenit și eu un punct luminos, parte din geometria lor. Niciun pește nu poate să alunece în apă, așa cum puteam să o fac aici. Puteam să fiu în mai multe locuri deodată. Gândul era al meu și al tuturor. Împărtășeam totul. Eram aceeași substanță dintr-o rețea întreagă de firișoare. Noi eram memoria, noi eram gândul. Vrăjitoarea albă era și ea printre noi sau în noi; o simțeam cu toții, dar ca energie. Și atunci am înțeles totul.

„Liria, eu te chem!”

„Vreau să am o casă simplă pe o insulă, cu pereți din scoici. Dar după ce mă pensionează.”

„De ce nu acum?”, mă gândeam eu. Mi-o imaginam ca și cum am fi fost deja acolo și am fi tapetat pereții împreună. Sau cel puțin să înlocuiesc ciupercile care tot cresc cu scoici; să înlocuiesc marea indigo cu Marea Mediterană; întunericul cu lumina; peștele cu unicornul înaripat care o va duce pe o insulă, pe crinul portocaliu.

Și așa s-a deschis al treilea sipet.

Ruxandra despre Iulia

Yulya

Ceea ce a ieșit mai întâi la iveală din Yulya au fost fustele ei muștar și bluzele crem la care se adăugau reveriile mele de băutoare de ceai. Drept care de la început am știut că Yulya e o Ceainăreasă. O să vă cicălesc puțin acum; părul ei păios avea croială trandafirie, iar unghiile maro-deschis purtau niște scoici împlântate în sandalele de vestală. Avea și o pajă, Patricia sau Patti (un soi de clarvăzătoare Patti Smith a Balcanilor, așa îmi plăcea să-mi închipui). Dar mai ales măргеcele din lemn, un soi de rozariu adaptat, făcea din Yulya o ceainăreasă; fiecare boabă era o capsulă cu mixtură de mac și strugure necopt zaharisit. Da, știu, sunt prea multe culori și o excesivă plăcere de a face portretul pre-rafaelit al Yulyei. Sau poate e o eboșă Art Nuveau amestecată cu flower-power. De mirare că am folosit atâtea culori care nu îmi aparțin, fiindcă blazonul meu de ceainăreasă (mde, admit că și eu sunt așa ceva) este unul indigo, deși are prinsă în aspic floarea pestriță de crin portocalie, cu pete maronii. De cuvântul apotropaic HNOSUR ați auzit? I se potrivește și Yulyei, nu doar mie. Blazonul meu are și un pește în vârful și arată astfel (e un blazon de cvasi povestitoare, desigur).

Am visat-o într-o după-amiază pe Yulya într-o grădină de cireși, doar că în loc de cireșe, în cireși crescuseră mure. Până și florile care mai rămăseseră pe câteva crengi din vârful se înveteșiseră. În vârful cireșului cu mure, Yulya avea o scorbură unde locuia cu un tarsien (o scorbură de sticlă, să fie limpede). Tarsienul își ținea ochii semideschiși, ca să păstreze sub pleoape poveștile vremurilor (era jivina ei

șamanică, ce mai tura-vura). Bănuiam că Yulya avusese, pe când era mică, vise de zbor; intuisem că ea simte mereu începutul lumii și vede, chiar sub nasul său, cum totul se preschimbă continuu, iar lucrurile pur și simplu iau o altă întorsătură, mereu alta. Era o androginie sfioasă aici, tocmai pentru că nu se manifesta zgomotos, vreau să zic agresiv (zgomotos e un cuvânt cam nesărat, drept care nu se cuvine să-l folosesc acum). Apoi s-a făcut, cu o simplitate cuminte, că m-am întors în copilăria Yulyei și am intrat într-o scenă din viața ei de odinioară. Cred că de aici a început totul, în ceea ce o privește - vreau să spun ceainăreală, lumile în preschimbare și chiar acel cireș corcit cu o tufă de mure. Ba chiar și animalul totemic, tarsienul, tot de aici s-a ivit. Căci, într-o după-amiază Yulya fetița a adormit pe marginea bazinului și a căzut în apă. A înghițit destulă și s-a înecat. A fost o înecată cuminte pentru vreo câteva minute. Ciudat sau nu, însă, locul ei era acolo, în apă, întrucât fetița nu știa ce înseamnă moartea. Și neștiind ce înseamnă moartea, ea nu s-a speriat, ci s-a lăsat să fie înecată. Era prietenă cu apa în care murea încetișor, ea visa de fapt acolo, o fetiță cuminte, fericită, care nu mai avea nevoie de nimic. Era chiar ea, viitoarea ceainăreasă și pre-rafaelită. Și visa în apă ca în aer. Nu avea de ce să îi fie frică de ape, fiindcă acolo se găsea chiar substanța visului din orice fel de realitate uterină. Firește, pentru că Yulyei îi era dat, după această experiență precoce a morții bune, să crească și să fie fată și femeie, ea nu a ramas în bazinul cu apă și nu s-a înecat de tot. Tarsienul ei totemic s-a înfiripat și a atins-o cu labele pe față, apoi a scuturat-o ușor. Nu era un tarsien pur și simplu, ci avea cap de lup și coadă mocnită de dragon. Într-o zi, cândva, Yulya îl va desena, îl va descânta și ne va povesti despre el mai potrivit decât am făcut-o eu, aici-și-acum.

Călina despre Tudor

Dulceața de frăguțe

Suntem oameni în trecere cunoscându-i pe alții în trecerea lor. Taci! Nu așa se începe o conversație despre altcineva. Oamenii au învățat să vorbească despre ceilalți prefăcându-se că nu e nicio trecere. Când și cum se face trecerea? Se presupune mereu că suntem deja acolo: în celălalt ca în noi înșine. Nici noi nu stăm *în* trecere și nu înțelegem că și celălalt nu e întreg, permanent, el, definitiv, ci e trecerea însăși - și trecerile nu vorbesc, dar omul de lângă mine o face, trecând la vorbe, sărind de la el la *despre* el și tot așa. Este un tablou cu un far în cameră. Nu! Mă corectează, e o fotografie, dar nici nu îmi dau seama dacă chiar l-a privit, de fapt. Am așezat scaunele față în față să obținem o confruntare, chiar dacă nu ne vedem mai mult decât se văd semnalele luminoase ale farului prin maioul nespălat al unui pirat, pus pe sfoară la uscat. Stai! Ba da! Se vede ceva. Poate ticurile. Poate faptul că vorbește cu jumătate de față, căci cealaltă e mereu întoarsă negându-și pe jumătate interlocutorul. *Mi-am luat multe medicamente cu mine și am pus și unt de arahide.* Mă aștept să mă întrebe cât a mai rămas în borcan, dar oamenilor nu le place să vorbească despre mărunțușuri, căci simt că nu vorbesc despre ei. Și-atunci, vor să ofere cu orice preț, săpând demonstrativ în ei ca și când tu nu poți observa sapa cu care ei fac asta. Mă prefac relaxată și nu e nimic mai relaxant decât cinismul. *Tu chiar crezi ce spui?*, îl întreb râzând. Probabil că-ntr-un fel crede și de aceea se convinge încă o dată aducându-mi un crocodil ce înghite soarele, alb pe negru, pe o hârtiuță de birou. E ceva în oamenii care nu pot să facă *small talk*. Îmi doresc să mă întrebe de ce-mi fac

patul până și în vacanță, dar el îmi spune că există o poezie inerentă a cosmosului. *E o reciclare*. Dar oamenii preferă să recicleze decât să tacă. Oameni mulțumiți că pot să simtă, care se ascultă simțind doar după ce au uitat de banalul unt de arahide. *E nevoie de poezie*. De ce nu vede că televizorul se numește Sonia? Vorbesc despre el în funcție de ceea ce alege să nu spună. Profund și vulnerabil. În trecere ca în spunere și nu mă lasă să-l duc în timp, înainte de momentul inventării zaharinei. Zice că există un prezent gigantic. Nu vede dincolo de el. Îi amortăște piciorul și am timp mai mult să-i vizualizez pe părinții lui în el, căci e o legătură puternică între omul acesta și niște părinți ce fac dulceață de frăguțe. Îi văd cum se întâlnesc toți în borcanul cu dulceață care se-mprăștie în formă de arbore genealogic, atunci când se sparge. Îi spun că eu nu am părinți, că am putut tăia sârma, vița, moștenirea, dar în același timp mă uit disperată în jur după obiecte-idee. Omul acesta mi-a-mpărțit mult. S-a luat în serios pentru ca eu să pot să-mi iau scrisul în serios. Cine e mai generos? El care mi-a dat un text sau eu care am ascultat? *Îți iubești părinții?*, întreb cu o fascinație excentrică față de omul în care văd mai mulți oameni. *Firește că da*, îmi spune atât de sigur încât îmi doresc să nu mai scriu vreodată nimic, ci să iubesc și eu la fel ca el. Da, asta îmi doresc și eu: să înghit un soare ca un crocodil căruia i se umflă burta în timp ce coada i se spiralează. Abia după ce mi-a desenat o ferigă mi-am dat seama că de fapt părul îi stă mereu ca o ferigă. Corespondențe ieftine. Cum să-l compun fără să-l înghit cu totul? Aș vrea să-l îndur, fără să-l mestec. L-aș ține în formol-*agonas*, dar suntem într-o cameră la Sulina. *Viața are două aspecte*, îmi spune. *Doar două?!*, îi reproșez ironic. *Unu-suferința inerentă și doi-cei ce îndură. Anxietate*. Nu-mi amintesc când a spus cuvântul asta, dar știu sigur că aș fi vrut să-l întreb mai mult. *Nu uita ce ți-am spus*, îmi zice profetic la masă. *Ești religios?* Și-a uitat căștile acasă. Îmi vorbește de spiritualitate fără Dumnezeu, dar cum poate un om fără căști, fără fire non-genealogice să spună asta. Ascult. E liniște în timbrul lui. Stăm între două uși. În prima dimineață stând în pat am crezut că se aud vapoarele din port.

Am crezut cu convingere. A doua zi le-am auzit din nou. Le-am simțit motoarele trăgându-se înspre mal, așa cum omul din fața mea trăgea limbajul înspre mine și am știut că numai între marinari mai este comunitate, căci pe țărm ne putem auzi prea bine unii pe ceilalți. Pe urmă, am aflat că vapoarele pe care le auzeam eu erau de fapt sunetul periuței de dinți electrice a persoanei ce se trezește mereu înaintea mea. Și în omul acesta auzeam vapoare și poate că erau doar periuțe de dinți zumzăitoare. M-ar contrazice, dar tocmai de aceea scriem: pentru a preveni o contrazicere, pentru a zice între. *I saw you dancing and I'll never be the same again for sure.* Povestindu-ne pe noi înșine fără a ști că aveam să ne vedem dansând. Da, am aflat că există postura stângaciului pașnic în dans. Oare africanii știau asta? Mi-a spus că e stângaci dinainte să danseze, căci i se pare atât de special să trăiești cu emisferele inversate într-o lume în care toate uneltele sunt făcute pentru dreptaci. După ce a zis asta, am știut că e omul despre care pot scrie căutător, curioasă, cu afecțiune, chiar dacă nu scriu cu mâna stângă. Și totuși, l-am agățat stângaci, în trecere, așa cum o barcă agață altă barcă pe un canal strâmt din Sulina.

Tudor despre Călina

Martorii

E senin acum, imediat se va vedea luna în albețea deplină, nefiind martoră la sângele vărsat astăzi. Pe partea cealaltă, soarele închegat vermilion, pe cale de dispariție. Tăceau amândoi, o contemplație reciprocă; au fost totuși martori la catastrofe și mai mari. Sângele l-a cerut pământul, până la urmă, trebuie să înțelegeți.

O adiere ușoară rostogolea frunzele, hainele murdare sau curate, pe asfalt. Ce mai putea acum? Să amintească, așa e vântul, orgolios; să amintească ce-a trecut... nici măcar pietrele ce-au spart metal și oase în urmă cu câteva ore, nici măcar ele nu vor uita. O baltă unduiește acum gri, în frigiderul răsturnat, în mijlocul drumului, cerul deasupra, niște flori albe plutesc într-însul, fără voia lor bineînțeles, trebuie să înțelegeți, tot ce s-a petrecut aici n-a fost vina nimănui...

Pământul și-a cerut tributul, sânge a înghițit și sânge va înghiți până ce soarele și luna nu vor mai putea fi martori decât în ultima lor glorie, da, își vor avea și ele cuvântul spus undeva, trebuie să înțelegeți...

Un tropot ușor obosit cu o dără fină de sânge sălbatic, stropi lăsați în voia lor, dădu la o parte pungi de plastic care acum o zi, probabil, erau aranjate frumos sau foloseau la ceva; acum, nici măcar edificiul de unde-au provenit nu mai există, da, doar împrăștiat fierul forjat înfipt în iarba câmpului ce era acum câteva ore în culori potrivite de Ei. Tropotul continuă, botul ușor mirosi peste niște cioburi de-o licoare dulce uscată, lângă drumul principal unde totul era

altfel. Ei l-ar fi alungat de aici, cândva i-au împușcat fiul, dar acum un stejar zăcea cu rădăcinile în sus, totul dezvelit și sfidător chiar și în agonie.

Trebuie să înțelegeți, până la urmă și plantele sunt supuse acestor legi...

Ochii negri i se ridicară. Cu scepticismul dinaintea morții parcurseră toată lungimea arborelui pulverizat. În negura crengilor văzu pătruns; închis acolo probabil se afla vreunul dintre Ei, fără suflu, acum, și cu oasele zdrobite, fără haine și mâini, oasele zdrobite, carnea i se întindea printre frunze și scoarță; în unele locuri trunchiul își avea descoperită inima, inele ce-și numărau unele altora veacuri cândva, acum sânge uscat lucea diafan pe ele, iar furnici munceau pe textura purpurie. Botul se apropie de lemn, scoase limba tremurată ușor în amurg. Oare să le deranjeze pe furnici din treaba lor? Ele au, totuși, trebuie să înțelegeți, o ordine mai veche decât oricare dintre cei cărora le mai păstrăm memoria, insectele și gândacii, aceste lighioane ce simt prin antene și alte moduri nepătrunse nouă...

Trebuie să înțelegeți...

Indicatorul ce era acum câteva luni montat nou de către Ei la distanțe infime nouă, acolo unde se afla cândva o grădină cu flori albe care vorbeau lunii în zenit. Înțelegeți?...

Indicatorul se află tot alături de florile ce se mângâiau, trebuie să înțelegeți, totuși, se mângâiau doar cu adierea blândă, ce acum sfidează și îi asigură memoriei, oh!, dar nu vom uita, nu vom uita... indicatorul, unde erau semne ale șederii Lor aici, câți dintre Ei aveau sălaș acum câteva ore între aceste geografii gri făcute de mâna lor grăbită, cândva de mult... mult, pentru Ei, trebuie să fim rezonabili... multul lor e nimic pentru legile noastre.

Aceste flori cu albeața la vedere acum în asfințit, altădată le-ar fi fost rușine, de-ar mai avea suflu, să se petreacă în fața soarelui, ele aveau confidence cu luna doar, acum acum se contopesc în tabla contorsionată a indicatorului pe asfaltul crăpat de tunetele chemate de pământ... trebuie să înțelegeți...

Un legământ conform legilor noastre, trebuie să înțelegeți, un legământ între pământ și acoperămintele sale, vântul și cerul; făcut niciodată și dintotdeauna cât vor mai fi martori. Și vor mai fi, vor mai fi...

Ochii i se ridicară încet, niște ochi negri ce nu-și pierd mândria nici în prezența firului roșu lăsat în urma tropotului.

Înțelegeți?

„Da”, răspunse cerbul. „Ei, care sunt cei mai noi dintre martori, încă mai au de învățat.”

Clipi din pleoapele murdare de noroi și sânge. Tropotul continuă mai departe.

Legile noastre sunt.

Yoshiro despre Szonja

Un pod de lumină

Bufnița-Atotputernică de pădure zboară cu aripile rănite, suind spre luna plină. Rătăcește de la un copac la altul, căutând înțelepciunea scrisă în corp, se oprește pe suprafața copacilor tăiați și încearcă să ghicească gândurile pădurii. Astăzi a căzut copacul cel mare care are aproape 500 ani. I-a găsit trunchiul și-a pornit să-l citească și să-și închipuie amintirile pădurii acesteia de 500 de ani. În apropiere, o femelă călugăriță își devorează soțul. Așa merg lucrurile. Știe că, într-un fel, această viață de atotputernicie e periculoasă. Deseori, ceea ce cunoaște nou scoate la iveală mizeria lumii sau o parte a ei foarte crudă. Din când în când, se creează o anumită distanță între ea și celelalte ființe. Lumea pe care a văzut-o se poate schimba cu totul, brusc. Dacă se schimbă în rău, trebuie să reziste îngăduind o rană ruginie.

Și, în același timp, se întâmplă să se decodoreze multe evenimente, obiecte, lucruri împrăștiate în lume, tocmai pentru că începe să le cunoască. Bufnița atotputernică și care crede că știe totul din cărți, dar nu știe neștiutul. Îi e dor de noutate, de trăiri intense, de simțăminte vii.

Așa cum a fost, din perspectiva prezentului, nu ar fi putut fi adevărat.

Poveste

Bufnița chinuită de propria ei putere știe că lumea e făcută frumos și așteaptă. Într-o noapte, în bezna pădurii, s-a întins o pasare pe care n-a mai văzut-o vreodată.

”Ei!, Ce faci?! Ești bine?”

“Aaaaam mmmmâncaat fruuucte vânatttte/ culese de-aaccoooloo, păreau așa gustoase. După aceea, corpul meuuuuu brusc și-a pierdut echilibrul și nuuu pot să mă mai mișc”.

“Îmmmm. Mi se pare că ai mâncat Mătrăgună. Cred că ai vrut să mănânci vișine, dar asta e Mătrăgună, fructele lor doar seamănă. Este otrăvitoare.”

Desigur, Bufnița știa cum s-o vindece. A luat niște plante potrivite și le-a amestecat, și-apoi i le-a dat pasării să le-nghită. Și doar așa a putut, din nou, să zboare.

Și-a arătat mulțumirea spunând:

“Eu sunt din mare. Nu e departe, peste pădure, ceva mai încolo.”

“Vorbești de mare, știu ce e. Și-aici a fost, cândva, adâncul mării. Am citit fluxul nisipului pe pământul de-aici. ”

“Sunt pescăruș. Ai văzut marea vreodată?”

“Nu, nu...Niciodată.”

“Atunci, trebuie să vii! Vino la noi! Să ne vezi cum sărim în adâncul apei, țintind peștii zăriți printre valuri! Mai nimerit e să-i vezi dimineața, la răsărit de soare. Și e frumos să așteptăm soarele până dimineață. Îmi vorbești, te rog, despre pădurea ta? Ce e pădurea ta?”

“Dar marea ta, ce e?”

Ascultarea era fericire. Li s-a părut că lumea lor s-a deschis spre altceva.

Atotputernica Pădurii și Atotputenicul mării au înflorit o prietenie, uitați fiind de trecerea timpului.

Vama Veche

Aici pe plaja Vama Veche, unde toate felurile de păsări hipiote se adună împreună, e plin de voieșie și afecțiune. Comunitatea festivă tot așteaptă răsăritul de soare. Bufnița a vorbit cu păsările străine și-a-nceput să simtă acel entuziasm al lucrurilor neștiute.

Cu pescărușul, au zburat împreună peste valuri diafane către orizontul de care soarele încearcă să se-agațe. Vântul sărat de mare mângâie aripile ei deschise și o face să-și simtă inima goală. Soarele a pornit să răsară pe îndelete, schimbând culorile cerului. Și un pod de lumină, plutind pe valuri, vine spre ea. Iar acum strălucește, dezlegată de gravitatea lunii. Dezlegată. De gravitatea lumii. Să încerci să citești alte ființe, asta înseamna fericirea. Prietenia. Strălucirea. Un pod de lumină venind spre tine.

Dia go deo lin

Știti cum sunt capcanele acelea care se pun în păduri spre a prinde animalele în cele mai neașteptate momente, sfâșiindu-le labele și immobilizându-le până la moarte sau până când sunt găsite de vânători? Imaginați-vă cum ar fi să simțiți asta toata viața, să simțiți că lumea e la un pas distanță, că respirați libertatea dar să nu o puteți atinge. Această imobilizare să fie însoțită și de o durere constantă, o durere care te poate împinge să-ți smulgi piciorul, să te smulgi din constrângere, chiar și cu riscul de a te despărți violent de o parte esențială din tine.

Ți-ai imaginat? Așa m-am simțit eu toată viața. Mama, tata, comunitatea, totul în jurul meu îmi impunea să devin ceva ce nu aveam în rădăcina ființei mele să fiu. Aș fi putut să am norocul fraților mei, să mă încadrez în standarele impuse și impunerea să devină libertate, dar oricât am încercat, mi-a fost imposibil. Toată copilăria mea a fost îndreptată spre dorința de a evada, petreceam ore întregi pe plajă, privind marea - și marea mă privea înapoi. Locuiam pe o insulă de corali, un cadavru veșnic plutitor, înconjurat de ziduri fluide. Nu doar o dată am căzut într-o transă aproape mistică în care înotam în larg până când nu mai vedeam decât ocean, întindere de ape, simțind că doar contopindu-mă cu el voi reuși să evadez. Ce altceva înseamnă oceanul dacă nu fluidul vital al vieții, comuniune umană și libertate?

Dar ceea ce m-a ajutat să nu înnebunesc, să nu mă las bătut, să nu cedez cerințelor sufocante din jurul meu au fost anumite semnale, mici, dar care mi-au dat de înțeles că ceva se va schimba, viitorul mă va surprinde și totul va fi

inundat de sens. O scoică cu o formă ciudată, un val care mă trăgea cu o forță neobișnuită în larg, alge care se lipeau de corpul meu și păreau să formeze cuvinte. Am știut atunci că o anumită forță coborâtă de undeva îmi va călăuzi calea și va avea grijă ca eu să-mi îndeplinesc menirea.

”*Dia go deo lin*” - țin minte cum bunica îmi repeta mereu asta pe un ton aproape sumbru în nopțile în care priveam împreună spre valurile pline cu scoici ale mării și orizontul turcoaz care hipnotiza. Îmi amintesc cu drag de ea, de fața ei ridată blând, de floarea de hibiscus mereu prezentă în părul ei cărunț și de convingerea, pe care i-am împărtășit-o, că o forță mai presus de noi ne ghidează, că zeii au grijă de noi chiar și atunci când noi uităm să avem grijă de ei.

Când am văzut balena prima oară deja plecasem pe mare fugind de trecut. Am știut în momentul primului contact că spre ea m-am îndreptat toată viața, a fost ceva ce avusesem înscris în sânge. Motivul pentru care m-am rupt dureros de familie, de casă. Am simțit că trebuie să fug, să plec, să văd lumea, să simt fiecare fir de nisip din clepsidră. Suprafața ei lucioasă se deplasa cu aceeași lentoare ca vaporul, așteptându-mă răbdătoare. Balena, acea creatură maiestoașă mă atrăgea inexplicabil, simțeam că trebuie să merg spre ea, să o ating, să o simt, orice s-ar întâmpla. Apariția ei era o raritate, unii așteptând și o viață să reușească să o prindă cu privirile spre a-i depozita imaginea în sertarul cu experiențe de necrezut.

În câteva secunde, fără să stau pe gânduri, am sărit de pe vapor și am început să înot nerăbdător către regina mărilor. Deodată am simțit cum sunt aspirat cu o forță puternică de puțul care s-a format în momentul în care balena și-a descleștat gura spre a mă înghiți. Cu toate acestea, nu m-am speriat. Eram liniștit, simțeam că ceea ce se întâmplă era menit să se întâmple și că întâlnirea cu ea îmi fusese predestinată.

Spre surprinderea mea m-am trezit pe un nisip alb, fin cu mici împunsături de scoici, și nu pe un stomac alunecos cum mă așteptasem. Am deschis ochii și ceea ce am văzut mi-a tăiat respirația. Eram pe o plajă!! Pe o plajă înțesată cu

oameni și cu marea la câțiva metri de mine. Cu o expresie probabil șocată și ușor căzută în demență din perspectiva celor din jur, m-am apropiat de prima persoană și am întrebat-o “Where am I?” Doamna s-a uitat la mine câteva secunde, după care mi-a răspuns enervată:

“Păi cum domnle, unde să fiți, e Sulina, unde altundeva!”

Andra despre Andreea Cristina

Cardon

Andreea-Cristina a plătit un leu ca să traverseze canalul care separă Sulina Veche de jumătatea ei rurală. A luat-o pe mal în jos, trecând pe lângă clădiri dezafectate și foste fabrici. Obiectivul ei era satul Cardon.

(- Oare nu iese ceva? Dacă ies 5 milioane lei vechi, te-am pupat...)

Motivul pentru care voia să ajungă acolo era acela de a contacta spiritul străvechi al Dobrogei într-un ritual de comuniune cu Natura Mamă. Spera ca astfel să echilibreze Balanța sufletului ei eteric, călătorind prin locuri în care oamenii nu despicau atâta firul în patru.

(- Bă frate, ce mă seacă asta...)

Nu-și luase nimic cu ea decât carnețelul în care nota ce spuneau unii, alții care-i ieșeau în cale. O parte a drumului se transformase în teren cultivat pe care pășteau animale de fermă, iar de cealaltă era stufăriș și apă mâloasă. Pășea agale, șamanic, încercând să întruchipeze expresia animalului ei totemic, rața sălbatică.

(- Mă frate, mă simt urmărită... am ars-o prea rău... simptome...)

Balanța poate fi destabilizată prea ușor de orice lucru nou pe care îl primește pe talerele ei. Captivată – captivă în imobilitatea de comă a dialogurilor.

(- *Mama știi ce mi-o zis când m-am născut?*)

Simona despre Alin și despre toți

Despre unul, adică despre toți

De vorbit cu adevărat doar cu prietenii și cu străinii.

Cu Străinii. Acum acest băiat care-ți spune, la un moment dat, după o pauză mai lungă, că lui nu-i place de el. Băiatul e frumos și deștept și copilăros. Când era copil vorbea folosind cuvinte sofisticate. Un fel de a te izola. Când eram copil, inventasem un limbaj de semne numai al meu. Un fel de a mă izola. Îl foloseam cu Dana, prietena mea, apoi am găsit o formă de-a-l transcrie pentru jurnalul meu infantil. Hieroglife la care am adăugat cifre. Un fel de a mă izola de înțelegerea altora. Aici, la Sulina, fiecare izolat în vîrsta lui. (Pînă mâine!) Ne despart peste 25 de ani. Oare ce muzică ascultă cînd e singur? Cînd era copil, călătorea în mintea lui pînă în Groenlanda. În Groenlanda au multe cuvinte pentru zăpadă. În mintea mea același cuvînt înseamnă multe lucruri. De pildă, *jazz*.

Jazz asculta cu bunicul lui la radio, răsfoind *National Geographic*. JAZZ – un cuvînt pentru improvizație. Orice conversație e JAZZ. Orice confesiune și orice ascultare. Orice prietenie, chiar și de o oră.

Groenlanda, zice. Africa, zic. Grădina Botanică, zice. LE GUSTA ESTE JARDIN? [QUE ES SUYO? EVITE QUE SUS HIJOS LO DESTRUYAN!]. „Trebuie să scriu și să caut să uit că o fac. Doar așa voi permite creierului reptilian să-și cunoască Vrajmașul”, citisem într-o povestire de-a lui.

Să scrii și să uiți că faci asta. Doar așa vei permite creierului reptilian să-și cunoască Aliatul.

Cîndva, în India, va îmbrăca o rochie ca orice bărbat de acolo și va dansa, liber. Aveam 16 ani și, după o petrecere, după ce toți s-au dus la culcare, am rămas în camera de jos doar trei. Eu și doi băieți. Am luat fardurile fetelor din baie și l-am machiat pe unul dintre ei, ca pe o femeie. M-a lăsat să fac din el cea mai frumoasă fată, *Indian girl*. Ne uitam la el fără cuvinte, pe o muzică fără cuvinte, pe mese mîncarea abandonată, un fir de fum de la o țigară, penumbră. M-am îndrăgostit de o indiană.

La Sulina, aici unde apa e salmastră, se-amestecă lucrurile – jazz – apă dulce și sărată, se-amestecă vîrstele, se-amestecă timpurile și locurile. AHAMSA, zice. Peste cuvîntul AHAMSA de pe hîrtie, o lumină puternică acum, de la soarele de dinainte de apus. Pisica Iulia doarme, portocalie și moale. În jurul mesei am rămas acum patru. Restul, pînă la zece, risipiți prin camere, prin grădină, pe balansoar. Fetiția Patricia vine spre mine în rochița ei roșie cu libelule albe, îmi întinde o foaie cu un desen. „E un Unicorn, spune ea. L-am desenat cînd am rămas singură”.

Singur acum fiecare în scrisul lui. În care se amestecă lucrurile, dulcele și săratul, ce-i al meu și ce-i al tău. Pe caietul băiatului, o pagină întregă cu ideograme chinezești. „Despre ce e vorba?”, întreb. Citește: „zahăr, bere, pahar, stație, bani, ieftin, magazin, sigur că da, imediat, sănătate, corp, apăsare spirituală”.

– Și ce-ți place cel mai mult pe lume?, întreb.

– Bunătatea, răspunde. Bunătatea îmi place. Bunătatea oamenilor.

Lîngă noi, Yoshiro îi vorbește Soniei în româna lui sfioasă și plină de miez despre „procedura de creștere”. Ne întrerupem și-l ascultăm o clipă. Nu știm ce-a vrut să spună.

Procedura de creștere a acestei prietenii de o oră, dincolo de vârste, de granițe omenești, prietenia care te face să răspunzi la orice întrebare Străinului. Prietenului. Și poți întreba orice.

– Iar literatura, Alin? Dacă ar fi să faci trimitere la un alt cuvânt de care să legi literatura, literatura ta? *Literatura ca...*

– Literatura ca binoclu. Literatura ca o mamă. Ca o dimensiune fizică și rațională, care unește tot, lucrurile vii. TIKKUN OLAM.

– Și dincolo de literatură?

– Dincolo de literatură? Copiii și adolescenții, puterea lor de a trece peste tot ce-i greu în felul lor, puterea de a găsi întotdeauna soluția inteligentă. Oamenii care-și schimbă viața. Pentru că au curaj. Schimbarea autocondiționată. Regnul non-uman. Să zicem furnicile.

(O furnică singură nu știe ce are de făcut. Are nevoie de toate celelalte. Doar omul singur știe ce are de făcut, omul scrisului, departe de mușuroi.)

Și ar mai fi pe lume *Rosa geminae*, albastrul de metil. Albastrul Sulinei, unde se adună fluviul și marea, curgerea și încremenirea, irepetabilul și repetiția, pierderea și legănarea, memoria și uitarea, *perpetuum mobile* printre ape cu tulpini și cu tahioni, labirintul de plase și albastrul ca al ochilor Husky din privirea unei fetețe din pădurea Letea.

„Ce frumoasă e feteța”, spunea ieri Alin. Nimeni nu l-a auzit, doar eu. Am privit în ochii feteței.

Scriem unii despre alții, ne gândim unul la altul, la darul pe care urmează să-l facem, cu teamă, cu drag. Un dar de cuvinte, de înțelegere, de însănătoșire, de reîntregire. *Tikkum Olam*.

*

Stăm față-n față, pe o parte și alta a mesei. În timp ce ascult ce-au scris fiecare despre fiecare – confesiuni mascate, ficțiuni, povești, alegorii, autoportret cu celălalt – îmi notez pe o foaie citate, rînd pe rînd, de la un text la altul, nu chiar la întîmplare. Schimb, uneori, direcția mesajulului lor adăugînd cuvinte. Forțez direcții prietenoase. Și iese un fel de poem, al tuturor, despre ce-a fost, despre ce va fi.